

Zlo v oblasti morální a zlo v přírodě

Po přednáškách, o nichž se zde referovalo, bývala častěji vyslovena otázka, jak že je možno uvést v soulad poukaz Rudolfa Steinera, že trojí duchové zla, Lucifer, Ahriman a Asura náleží se svými zástupy k bytostem třetí hierarchie, jelikož to jsou andělé, archandělé, popř. archeové opozdivší se ve svém vývoji (viz např. GA 266/1,1.11.1906), jak že je to možno uvést v soulad s touto skutečností, že Rudolf Steiner hovořil častěji o tom, že existují také mezi bytostmi druhé a dokonce první hierarchie opozdivší se duchové (viz např. GA 184,4.10. 1918, a GA 203, 11.3. 1921).

Abychom na tuto otázku odpověděli, je třeba připomenout ještě jednou, že tři druhy bytostí, které tvoří třetí hierarchii stojící člověku nejbližše, andělé, archandělé a archeové, jsou současně v této třetí hierarchii representanty všech tří hierarchií.

Z toho plyne, že výše stojící duchové třetí hierarchie, archandělé a archeové, se zpravidla spojují s člověkem prostřednictvím jim sloužících andělů, jejichž úkolem je uvádět individuální karmu člověka do souladu s karmou jeho národa a jeho doby. Archandělé a archeové však mohou - kromě toho, že působí prostřednictvím bytostí andělských -, mohou mít za jistých okolností také bezprostředně vliv na vnitřní život člověka, vstupující do jeho duše přímo. Proto nazval Rudolf Steiner ve zveřejněné variantě Meditace Základního kamene tři kategorie třetí hierarchie „Duchy duší“, tj. hierarchickými bytostmi, které působí v lidské duši a vedou ji.

Naproti tomu bytosti druhé hierarchie, Duchové formy, pohybu a moudrosti, nevstupují bezprostředně do lidské duše. Jejich síly jsou příliš mocné, než aby lidská duše mohla snést jejich přítomnost, aniž by přitom ztratila sebe samu. Proto působí bezprostředně jen v *tělesných* schránkách člověka, leč tu pro něho zůstává jejich působení zcela nevědomým. A to se týká ještě větší měrou bytostí první hierarchie: Duchů vůle, harmonie (Cherubů) a všelásky (Serafů). Pro své působení v lidské duši používají tyto bytosti, které nevstupují do lidské duše bezprostředně, svých representantů v hierarchii třetí: Duchové druhé

hierarchie používají archandělů a duchové první hierarchie archeů.

Důvod tohoto rozdílu mezi duchy třetí hierarchie a duchy obou hierarchií vyšších spočívá v tom, že ti nejprve jmenovaní dosáhli svého lidského stupně v *rámc*i té evoluce, k níž náleží také člověk (andělé obdrželi své já na starém Měsíci, archandělé na starém Slunci a archeové na starém Saturnu). Naproti tomu duchové vyšší, počínaje Exusiai až po Serafy, měli svůj „stupeň lidství“ (stupeň individuálního já) v kosmických světech, které předcházely epochu starého Saturnu (viz GA 110, 14. 4. 1909 II). O těchto světech se ale nemůže - podle Rudolfa Steinera - v naší době ještě nic sdělit (viz GA 104, 19. 6. 1908).

Srovnáme-li nyní způsob působení všech tří hierarchií, můžeme říci. Třetí hierarchie vstupuje bezprostředně do duševní bytosti člověka, neboť bez toho by nebylo možné ani individuální vedení lidí (andělé), ani národů (archandělé) nebo střídajících se historických epoch (archeové). Naproti tomu druhá hierarchie nevstupuje do lidské duše, působí jen v objektivním přírodním světě (tak také v lidském těle, neboť to je částí objektivního světa přírody). Ve všech nás obklopujících přírodních úkazech jakož i v životě planet naší sluneční soustavy, i Slunce samého se uskutečňuje tvůrčí působení bytostí druhé hierarchie. Ještě výše stojí bytosti hierarchie první. Jejich všeobšíhlé působení se neomezuje jen na sluneční soustavu. Působí v celém kosmu, tvořice a řídice jeho četné světy.

Z toho vyplývá odpověď na otázku výše vyslovenou. Rudolf Steiner sice hovoří o existenci opozdivších se bytostí všech hierarchií, ale

do vnitřní bytostné podstaty člověka mohou bezprostředně vnikat jen bytostí *třetí* hierarchie, zde duchové luciferští, ahrimanští a asurští. Jestliže ale do člověka vstoupí, pak se stávají jeho nejsilnějšími morálními pokušiteli a svádějí ho: Lucifer k pýše a povýšenosti, Ahriman ke lži a strachu, Asura k nenávisti k lidem a k nesmyslné krutosti.

Duchové druhé hierarchie se naproti tomu v současné epoše nemohou, ač stojí výše než hierarchie třetí, přiblížit k člověku jako morální svůdci z nitra, neboť oblastí jejich působení je zevní příroda, oni nevnikají do lidské duše. V čem že pak ale spočívá negativní vliv opozdivších se duchů této druhé hierarchie. Nacházíme je v takových úkazech jako zemětřesení, vulkanické výbuchy, záplavy, požáry a podobné přírodní katastrofy. Ti všichni přinášejí lidem velké utrpení, neštěstí, zničení a někdy i fyzickou smrt. Je však zcela zřejmo, že - nehledíme-li na negativní následky přírodních katastrof jimi vyvolaných - nelze jejich působení srovnávat s *morálními* pokušeními, která vycházejí od opozdivších se duchů třetí hierarchie. Pokud jde o člověka, je působení bytostí druhé hierarchie (a ještě více první) přírodní a nikoli morální. (Morálním, tj. vědomě poznaným, se může stát jen zasvěcením.)

Z tohoto hlediska se týká odpor proti zlu v zemském eonu jen opozdivších se bytostí třetí hierarchie. Teprve v budoucích vtěleních našeho kosmu, na Jupiteru, Venuši atd., čeká člověka vědomá účast na zápasu se silami zla, které přicházejí ze sfér vyšších hierarchií. Jedinou bytostí, která náleží k vyšší hierarchii než třetí a která může přesto působit ničivě na vnitřní (morální) svět člověka, je Sorat neboli Sluneční démon. Jeho podstata a jeho kosmický původ však zůstávají tajemstvím, které neodhaluje ani Apokalypsa ani duchovní bádám Rudolfa Steinera. Ve svých přednáškách o Apokalypse dává jen poukaz: „Sorat je jméno Slunečního démona, protivníka Beránkova“, a jeho síly „jsou odpůrci síly Slunce, které stojí proti Slunci v opozici“ (GA 104, 29. 6. 1908). Z toho lze vyrozumět, že v duchovém světě nepůsobí Sorat především proti člověku, nýbrž proti nejvyššímu Slunečnímu duchu - Kristu. Tak je z kosmologického hlediska odpůrcem Slunce a nikoli Země. Protože je však Slunce především místem přebývání druhé neboli *sluneční* hierarchie, jejíž bytosti jsou v Meditaci Základního kamene nazývány „duchy světla“, stojí Sorat proti nim v kosmu jako duch totální temnoty.

Podle svědectví Rudolfa Steinera je „pravým, jediným jménem Kristovým Já jsem“ (GA 266/1,27. 5.1909), což je absolutním stvrzením principu „já“. Naproti tomu u Slunečního démona, jakožto největšího „protivníka Kristova“ (GA 104, 29. 6. 1908), máme co činit s nejradikálnějším popíráním principu „já“. Neboť „Antikrist“ znamená v esoterickém smyslu „popírač „já““. V centru současného zemského eonu však stojí vývoj *lidského* „já“, proto je zaměřeno protikřesťanské působení Soratovo proti němu, ale také proti jeho tvůrcům, to znamená proti hierarchickým duchům, kteří obdarovali člověka jeho individuálním „já“. Proto lze Sorata označit jako hlavního protivníka lunečních Elohimů neboli Duchů formy, kteří jsou pravými nebeskými „otci“ člověka jakožto bytosti „já“. To však ještě dostatečně nevysvětluje původ a bytostnou podstatu Sorata.

Důvod, proč Rudolf Steiner nakonec neodhalil tajemství Sorata, můžeme spatřovat v tom, že Sorat působí až dosud v zemském vývoji jen prostřednictvím tří odpůrcích mocností jemu sloužících a sám ještě i lo tohoto vývoje nevstoupil. Jeho první, bezprostřední vstup, o němž hovoří zřetelně Apokalypsa, se nejspíše uskuteční kolem r. 2664, kdy se číslo zvířete objeví ve všeobecném vývoji lidstva *po čtvrté*.

Neboť po prvé se Soratovo působení zaměřilo především na fyzickou rovinu a došlo výrazu v tom, že použil Akademie v Gondišapur, která existovala v sedmém století reálně na Zemi. Po druhé měli i jeho působení při zničení templářského řádu charakter více éterický.

I ehdy používali Soratovi ahrimanští démoni, mluvící skrze mučení rytíře, jejich éterických těl, která byla na jistou dobu zbavena *svého* spojení s jejich já. Ve 20. století působilo zvíře z propasti v souvislosti s třetím objevením se apokalyptického čísla hlavně v rovině istrální. Používá však po prvé nejen duchů luciferických a ahrimanských, aby působilo na lidi, nýbrž také asurských.

Na konec, až se apokalyptické číslo objeví v zemském vývoji po čtvrté, bude se Sluneční démon snažit napadnout lidské já samo, a to nikoli jen prostřednictvím asurských bytostí, nýbrž z vlastní síly. Aby se obstálo v této stupňované zkoušce, bude zapotřebí, aby pak byl dostatečně velký počet lidí s to prožít vědomě Krista v éteričnu a aby bylo jejich individuální já posíleno silou světového Já Kristova t.ik, že se před nimi všechna pokušení Soratova ukáží jako bezmoc-

ná. V této době bude také lidstvu odhaleno tajemství Soratova kosmického původu.

Setkám se Soratem v druhé polovině třetího tisíciletí nebude však znamenat poslední boj s ním. Tento boj se odehraje ve velmi vzdálené budoucnosti, když bude lidstvo zcela vládnout *duchovými silami* a tak bude s to použít jich ve smyslu Kristově nebo ve smyslu Slunečního démona Kristu odporujícího. Potom povede protiklad mezi lidmi, kteří budou používat bílé magie, a těmi, kteří budou uplatňovat magii černou, ke konečnému rozdělení lidstva na dobré a zlé. Potom se stanou ti lidé, kteří zvolí vědomě „černou cestu“ a zcela se oddají Soratovi a jeho démonům, „opozdivším se“ lidstvem, nesoucím na sobě pečeť či znamení čísla zvířete. Neboť „v tajemství 666 nebo Sorata [je] ukryto tajemství černé magie“ (GA 104, 29. 6. 1908).

Tak bude v oné apokalyptické budoucnosti možno odporovat Soratovi jen ze sil „bílé magie“; a zdrojem těchto sil budou síly slunečního Loga, který vstoupil do zemského vývoje mystériem Golgoty.

Sergej

O.

Prokofjev

)